

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

06-05-119S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

**УПРАВЛІННЯ ПОВЕДІНКОЮ
ТА КОНФЛІКТАМИ**

Шифр за ОП

ФП24

SYLABUS

**BEHAVIOR AND CONFLICT
MANAGEMENT**

Code in Educational Program

Освітній рівень:
бакалаврський (перший)

Educational level:
bachelor (first)

Галузь знань

Fields of knowledge

Соціальні і поведінкові науки

05

Social and behavioural sciences

Спеціальність

Speciality

Економіка

051

Economics

Освітня програма:

Educational Program:

**Управління персоналом і
економіка праці**

**HR management and labour
economics**

РІВНЕ - 2023

Силабус навчальної дисципліни «Управління поведінкою та конфліктами» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, які навчаються за спеціальністю 051 «Економіка», освітньо-професійною програмою «Управління персоналом і економіка праці». Рівне. НУВГП. 2023. 10 стор.

ОПП на сайті університету: <https://ep3.nuwm.edu.ua/20893/>

Розробник силабусу: *Юрчик Г.М., кандидат економічних наук, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва*

Силабус схвалений на засіданні кафедри

Протокол № 1 від “31” серпня 2023 року

Завідувач кафедри: *Міщук Галина Юріївна, доктор економічних наук, професор.*

Керівник освітньої програми: *Юрчик Г.М., кандидат економічних наук, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ
Протокол № 1 від “31” серпня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *Н.Е. Ковшун, д.е.н., професор*
Попередня версія силабусу 06-05-76S <https://ep3.nuwm.edu.ua/22793/>.

© Юрчик Г.М., 2023
© НУВГП, 2023

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Навчально-науковий інститут	<i>Економіки і менеджменту</i>
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Управління персоналом і економіка праці</i>
Спеціальність	<i>051 Економіка</i>
Рік навчання, семестр	<i>3,6 (денна форма); 4,8 (заочна форма)</i>
Кількість кредитів	<i>5</i>
Лекції:	<i>26 год. (денна форма); 8 год. (заочна форма)</i>
Практичні заняття:	<i>24 год. (денна форма); 6 год. (заочна форма)</i>
Самостійна робота:	<i>100 годин (денна форма); 136 год. (заочна форма)</i>
Курсова робота:	<i>ні</i>
Форма навчання	<i>денна, заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА	
	<i>Юрчик Галина Миколаївна, к.е.н., доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва</i>

Вікіситет	https://cutt.ly/I9Wx5FF
ORCID	http://orcid.org/0000-0003-1013-6940
Як комунікувати	g.m.urchik@nuwm.edu.ua https://www.facebook.com/urchikgalua/ +38098-408-9069 Актуальні оголошення на сторінці дисципліни на навчальній платформі MOODLE

ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Управління поведінкою та конфліктами – це навчальна дисципліна для підготовки бакалаврів з економіки, яка забезпечує розвиток теоретичних знань та практичних навиків управління власною та поведінкою інших людей для досягнення визначених цілей та попередження конфліктів.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів компетентностей щодо управління власною поведінкою та поведінкою інших людей, психологічного аналізу особистостей у контексті впливу на їх поведінку, попередження та управління конфліктами, контролю конфліктної ситуації, а також позитивного сприйняття конфлікту і прагматичного його використання.

Основні завдання:

- засвоєння студентами системи знань про детермінанти і механізми впливу на поведінку людей, конфлікти та можливі причини їх виникнення;
- оволодіння навичками діагностувати особистості та міжособистісні взаємини в групах на предмет конфліктності;
- оволодіння навичками управління власною та поведінкою інших людей, попередження та управління конфліктами в міжособистих відносинах та у системі менеджменту підприємства.

Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2598>

Компетентності

Загальні компетентності

- ЗК3.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.
ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні компетентності

СК18. Навики застосування інструментів соціального захисту та управління поведінкою людських ресурсів в цілях запобігання соціально-трудова конфліктів.

Програмні результати навчання

- ПРН-22.** Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.
ПРН-23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.
ПРН-30. Застосовувати інструменти соціального захисту та управління поведінкою людських ресурсів в цілях запобігання соціально-трудова конфліктів.

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Здатність логічно обґрунтовувати свою позицію, здатність до навчання та комунікації, навички письмового спілкування, налагоджувати контакти, вміння слухати і запитувати, формування власної думки та прийняття рішення, здатність до абстрактного та логічного мислення, аналізу та синтезу, вміння працювати з літературою та нормативно-правовими актами.

Структура, зміст та бюджет часу освітнього компонента

Зазначено нижче в таблицях

Форми та методи навчання

Методи навчання: лекції у формі діалогу, проблемні лекції, дослідницький метод, навчальна дискусія, аналіз конкретних ситуацій (case study), індивідуальні завдання для вирішення практичних вправ і задач, тестові завдання.

Технології навчання: навчальні посібники, монографії, наукові статті, мультимедійна презентація, лекція-візуалізація, друкований роздатковий матеріал.

Порядок та критерії оцінювання

Оцінювання знань здобувачів проводиться відповідно до «Системи оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний та підсумковий контроль) зі змінами та доповненнями» (<http://ep3.nuwm.edu.ua/21123/>).

Для оцінювання знань студентів передбачається проведення поточного та підсумкового контролю знань.

Розподіл обов'язкових балів, що присвоюються студентам

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий тест (залік) 40		Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	МК 1	МК 2	100
5	8	5	4	4	4	5	5	5	6	5	4	20	20	

T1, T2 ... T11 – теми змістових модулів

Усі модульні контролю проходять у формі тестування на навчальній платформі Moodle. Перший та другий модульні контролю містять по 32 запитань різного рівня складності: перший рівень – 26 запитань по 0,5 бала, другий рівень – 5 запитань по 1 балу, третій рівень – 1 запитання по 1,0 бали. Усього – 20 балів.

Модульні контролю проводяться у тестовій формі на платформі <https://exam.nuwm.edu.ua/> відповідно до графіка навчального процесу.

Для забезпечення права на об'єктивне оцінювання студентам надається право подавати в письмовій формі апеляційну скаргу про незгоду з отриманими балами.

Студенти мають можливість отримати додаткові бали (бонуси) за участь у конференціях, конкурсах, грантових заявках - 5 балів.

Поєднання навчання та досліджень

Створюються умови для поєднання навчальної та позанавчальної діяльності шляхом залучення студентів до наукової діяльності, підготовки виступів на міжнародних науково-практичних конференціях.

Інформаційні ресурси

Основна література

1. Лепейко Т. І. Організаційна поведінка: навчальний посібник / Т.І. Лепейко, С.В. Лукашев, О. М. Миронова. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 156 с.
2. Лютенс Ф. Організаційна поведінка: Підручник для студентів / Ф.Лютенс. – К.: Основи, 2012. – 49 с.
3. Молчанова А.О., Воляник І. В., Кондратьєва В.П. Організаційна поведінка: Навч. посібн. / за наук. ред. А. О. Молчанової. – Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», – 2015. – 176 с.
4. Організаційна поведінка. Аспекти ефективного підприємництва / [П. Д. Дудкін, О. Б. Мосій, О. М. Владимир та ін.]. – Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2015. – 252 с.
5. Столяренко О. Б. Психологія особистості. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 280 с.
6. Основи соціальної психології: підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. К. : Талком, 2018. 579 с.
7. Дуткевич, Т. В. Конфліктологія з основами психології управління [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. В. Дуткевич. - К.: Центр навчальної літератури, 2015. - 456с.

8. Конфліктологія: [підручник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец.] / Герасіна Л.М., Панов М.І., Осіпова Н.П. та ін.; за ред. професорів Л.М.Герасіної, М. І. Панова. –Харків: Право, 2012. –256 с.
9. Конфліктологія: навч. посіб. / Л.М. Ємельяненко, В.М. Петюх, Л.В. Торгова, А.М. Гриненко ; за заг. ред. - К.: Видавництво КНЕУ, 2013. - 316 с.
10. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. для студентів, аспірантів і викл. вищ. закл. освіти України / Г. І. Луцишин. - Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. - 200 с.

Додаткова література

1. Шульженко І.В., Сарафанніков В.В., Собакар С.В. Роль керівника в управлінні конфліктами на підприємстві. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 20. С. 670–673. URL: <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/137.pdf>
2. Горбунова В.В. Психологія командотворення: Ціннісно-рольовий підхід до формування та розвитку команд : монографія / В.В. Горбунова – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 380 с.
3. Долинська Л.В. Психологія конфлікту: навчальний посібник / Л.В. Долинська. – К.: Каравела, 2010. – 304 с.
4. Воронкова В. Г. Етика ділового спілкування: навч.посібник. Львів: Магнолія 2019. 312 с.
5. Долинська, Л. В. Психологія конфлікту : навч. посібник. Київ : Каравела, 2016. 304 с.
6. Тимофієва М.П. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних закладів освіти України / Тимофієва М.П., Борисюк А.С., Павлюк О.І. Чернівці, 2019. 100 с.

Дедлайни та перескладання

Завдання навчальної дисципліни повинні бути виконані продовж 14 днів від дня проведення лекційного чи практичного заняття. У разі відсутності на занятті через хворобу або мобільність здобувач зобов'язаний самостійно виконати завдання відповідно до методичних рекомендацій, розміщених на навчальній платформі Moodle.

Допускається у порядку, встановленому НУВГП, вільне відвідування здобувачами навчальних занять відповідно до Порядку про вільне відвідування студентами навчальних занять в НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>

Інформація щодо перездачі модулів розміщена в розділі Оголошення на навчальній платформі НУВГП <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/1/4273.pdf>

Неформальна та інформальна освіта

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного положення <http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/>.

Студенти можуть самостійно на платформах онлайн-освіти, шляхом участі у короткострокових навчальних програмах і проєктах (з видачею сертифіката) опанувати навчальний матеріал, який за змістом дозволяє набути очікувані навчальні результати навчальної дисципліни.

Практики, представники бізнесу, залучені до викладання

Спеціалісти та фахівці у сфері психології та міжособистої комунікації.

Правила академічної доброчесності

Здобувачі повинні дотримуватися принципів і правил академічної доброчесності, сумлінно та самостійно (крім випадків, що санкціоновано передбачають групову роботу) виконувати навчальні та дослідницькі завдання, посилаючись на джерела, з яких береться інформація.

Якщо у виконаному практичному завданні виявлено запозичення з інших джерел без належного посилання, оцінювання такого завдання знижується у відповідності до виявлених порушень.

У випадку виявлення списування під час проведення поточного та підсумкового контролів, результати оцінювання такого здобувача скасовуються.

Неприйнятним є порушення норм моралі, зокрема негідне поведіння у громадських місцях, на території університету, вживання ненормативної лексики; завдання шкоди матеріально-технічній базі університету.

Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/10325/>

Кодекс честі студента <http://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>

Академічна доброчесність. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти <https://cutt.ly/OLbdntR>
Якість освіти. НУВГП <https://nuwm.edu.ua/sp>

Вимоги до відвідування

Пропущенні заняття з навчальної дисципліни відпрацьовуються шляхом самостійного виконання завдань відповідно до методичних рекомендацій. Завдання розміщені на навчальній платформі Moodle. Здобувач може звернутись безпосередньо до викладача з приводу отримання індивідуальних завдань або з використанням зазначених засобів комунікації.

Мобільні телефони та ноутбуки можуть вільно використовуватись здобувачами на заняттях для виконання практичних і ситуаційних завдань, роботи із статистичними даними.

Оновлення

Оновлення навчальної дисципліни здійснюється щорічно за результатами опитування здобувачів, з ініціативи гаранта освітньої програми, випускників, роботодавців.

Академічна мобільність, інтернаціоналізація

Електронні бібліотеки: [Бібліотека НУВГП — Електронні бібліотеки \(nuwm.edu.ua\)](#)

База періодичних видань: [Scimago Institutions Rankings \(scimagoir.com\)](http://Scimago Institutions Rankings (scimagoir.com))

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У РОЗРІЗІ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

	ПРН			Методи, технології, засоби навчання
	22	23	30	
МОДУЛЬ 1. Поведінка людини: сутність, детермінанти, форми та механізми впливу				
Тема 1. Сутність, функція та детермінанти поведінки людини				Міні-лекція. Презентація. Міждисциплінарне навчання. Презентація. Дискусія. Тестові завдання.
1.1.1. Сутність та функція поведінки особистості	x	x	x	
1.1.2. Детермінанти поведінки людини	x	x	x	
1.1.3. Вплив детермінант на поведінку людини	x	x	x	
Тема 2. Теорії, закони та атитюди людини				Міні-лекція. Презентація. Дискусія. Аналіз конкретних ситуацій (case study). Тестові завдання.
1.2.1. Теорії та закони поведінки людини	x	x	x	
1.2.2. Аттитюди поведінки	x	x	x	
Тема 3. Форми поведінки				Міні-лекція. Презентація. Дискусія. Аналіз конкретних ситуацій (case study). Тестові завдання.
1.3.1. Класифікація форм поведінки	x	x	x	
1.3.2. Форми вияву поведінки	x	x	x	
Тема 4. Управління індивідуальною та груповою поведінкою				Проблемна лекція. Презентація. Дискусія. Аналіз конкретних ситуацій (case study). Розв'язок задач. Тестові завдання. Індивідуальні завдання. Представлення результатів.
2.4.1. Механізми управління поведінкою особистості	x	x	x	
2.4.2. Психологічні методи впливу на поведінку особи	x	x	x	
2.4.3. Маніпулятивний вплив на поведінку особи	x	x	x	
2.4.4. Управління власною поведінкою	x	x	x	
2.4.4. Засоби впливу на групову поведінку людей	x	x	x	
Тема 5. Мотивація як фактор впливу на поведінку людських ресурсів в організації				Міні-лекція. Презентація. Дискусія. Аналіз конкретних ситуацій (case study). Тестові завдання.
1.5.1. Інструменти матеріальної мотивації поведінки людей в організації	x	x	x	
1.5.2. Інструменти нематеріальної мотивації поведінки людей в організації	x	x	x	

Тема 6. Комунікативна поведінка				Міні-лекція. Презентація. Дискусія. Аналіз конкретних ситуацій (case study). Тестові завдання. Індивідуальні завдання. Представлення результатів.
1.6.1. Сутність та форми комунікативної поведінки	x	x	x	
1.6.2. Етика та культура комунікативної поведінки	x	x	x	
Модульний контроль 1				
МОДУЛЬ 2. Конфлікти: сутність, види, механізми попередження та управління				
Тема 7. Сутність та типологія конфліктів				Проблемна лекція. Презентація. Дискусія. Аналіз конкретних ситуацій (case study). Розв'язок задач. Тестові завдання.
2.7.1. Сутність та підходи до вивчення конфлікту	x	x	x	
2.7.2. Типи конфліктів. Амбівалентність	x	x	x	
Тема 8. Причини та структура конфліктів. Механізм розвитку та наслідки конфліктів				Проблемна лекція. Презентація. Дискусія. Аналіз конкретних ситуацій (case study). Розв'язок задач. Тестові завдання.
2.8.1. Причини конфліктів	x	x	x	
2.8.2. Структура конфлікту	x	x	x	
2.8.3. Механізм розвитку та наслідки конфліктів	x	x	x	
Тема 9. Людина як суб'єкт конфлікту				Проблемна лекція. Презентація. Дискусія. Аналіз конкретних ситуацій (case study). Тестові завдання. Індивідуальні завдання. Презентація результатів.
2.9.1. Психофізіологічний аспект поведінки людини у конфліктах	x	x	x	
2.9.2. Темперамент і конфліктність. Типологія конфліктних особистостей	x	x	x	
Тема 10. Поведінка у конфлікті				Проблемна лекція. Презентація. Дискусія. Аналіз конкретних ситуацій (case study). Розв'язок задач. Тестові завдання.
2.10.1. Попередження та вирішення внутрішньо особистих конфліктів	x	x	x	
2.10.2. Моделі поведінки людини у між особистих конфліктах	x	x	x	
Тема 11. Управління конфліктами у системі менеджменту підприємства				Проблемна лекція. Презентація. Дискусія. Аналіз конкретних ситуацій (case study). Розв'язок задач. Тестові завдання.
2.11.1. Сутність та складові управління конфліктами	x	x	x	
2.11.2. Поведінка менеджера у конфлікті	x	x	x	
2.11.3. Психологічні методи управління конфліктами	x	x	x	
Тема 12. Попередження конфліктів. Переговори як метод вирішення конфліктів				Проблемна лекція. Презентація. Дискусія. Аналіз конкретних ситуацій (case study). Розв'язок задач. Тестові завдання.
2.12.1. Методи попередження конфліктів	x	x	x	
2.12.2. Переговорний процес та його характеристики	x	x	x	
Модульний контроль 2				

БЮДЖЕТ ЧАСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ФОРМАМИ НАВЧАННЯ

Теми	Денна форма навчання				Заочна форма навчання				Балів
	Обсяг, год.				Обсяг, год.				
	Всього	В тому числі			Всього	В тому числі			
		лекції	практичні	самост. роб.		лекції	практичні	самост. роб.	
Модуль 1. Поведінка людини: сутність, детермінанти, форми та механізми впливу									
Тема 1. Сутність, функція та детермінанти	12	2	2	8	12	1	1	10	5

поведінки людини									
Тема 2. Теорії, закони та атитюди людини	12	2	2	8	11	1		10	8
Тема 3. Форми поведінки	18	4	2	12	16	1	1	14	5
Тема 4. Управління індивідуальною та груповою поведінкою	12	2	2	8	12	1	1	10	4
Тема 5. Мотивація як фактор впливу на поведінку людських ресурсів в організації	12	2	2	8	11			10	4
Тема 6. Комунікативна поведінка	12	2	2	8	12		1	10	4
Модульний контроль 1					0				20
Всього модуль 1	78	14	12	52	74	4	4	64	50
Модуль 2. Конфлікти: сутність, види, механізми попередження та управління									
Тема 7. Сутність та типологія конфліктів	12	2	2	8	14	1	1	12	5
Тема 8. Причини та структура конфліктів. Механізм розвитку та наслідки конфліктів	12	2	2	8	13	1		12	5
Тема 9. Людина як суб'єкт конфлікту	12	2	2	8	13	1		12	5
Тема 10. Поведінка у конфлікті	12	2	2	8	12			12	6
Тема 11. Управління конфліктами у системі менеджменту підприємства	12	2	2	8	14	1	1	12	5
Тема 12. Попередження конфліктів. Переговори як метод вирішення конфліктів	12	2	2	8	10			10	4
Модульний контроль 2									20
Всього модуль 2	72	12	12	48	76	4	2	70	50
Всього	150	26	24	100	150	8	6	134	100

Лектор   **Юрчик Г.М., кандидат економічних наук, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва**

Автор
Доцент

Галина ЮРЧИК

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

Валерій СОРОКА

Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП): [oSignECP.sSigner_Sert]
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000807E2D0054327D00